

**Izvještaj o monitoringu procesuiranja korupcije pred
sudovima i tužilaštvima u Bosni i Hercegovini 2017.**

Decembar, 2018.

Objavlivanje ovog monitoring je finansirano grantom Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država (Department of State). Mišljenja, nalazi i zaključci koji su ovdje navedeni pripadaju autorima i ne odražavaju nužno mišljenja, nalaze i zaključke Ministarstva vanjskih poslova Sjedinjenih Američkih Država

Uvod

Transparency International BiH (TI BiH) počevši sa 2009. godinom vrši kontinuirani monitoring procesuiranja korupcijskih krivičnih djela pred sudovima i tužilaštvima u BiH. Razlog posebnog fokusa na korupcijska krivična djela proizlazi iz samih karakteristika takvih krivičnih djela. Naime korupcijska krivična djela se umnogome razlikuju po svojim karakteristikama od tzv. klasičnih oblika kriminaliteta. Prije svega, najveći broj krivičnih djela iz oblasti klasičnog kriminaliteta vidljiv je, kao što su očite i posljedice, odnosno samo krivično djelo izaziva prepoznatljive promjene u vanjskom svijetu, te osoba oštećena nekim klasičnim oblikom kriminaliteta, ako je to naravno u mogućnosti, najčešće pravovremeno reagira na ugrožavanje svoga prava, slobode, vlasništva ili tjelesnog integriteta. Suprotno ovakvim karakteristikama, korupcijska krivična djela su po svojoj prirodi prikrivena. Korupcijska krivična djela se odvijaju u intimi aktera i bez žrtve i materijalnih posljedica djela, te je saznanje da se ovakvo krivično djelo i desilo znatno otežano.

Ovaj Izvještaj o analizi statističkih podataka pravosudnih institucija o efikasnosti i dijelom kvaliteta rada u otkrivanju, procesuiranju i sankcionisanju korupcijskih krivičnih djela za 2018. godinu je uporediv sa ostalim izvještajima koje je TI BiH sproveo počevši sa 2009. godinom. Specifičnost ovog Izvještaja u odnosu na izvještaje od 2009. do 2014. godine, jeste činjenica da će se analizirati procesuirana i sankcionisana korupcijska krivična djela koje je kao takve odredilo Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH (VSTV BiH). Naime, VSTV je u maju 2015. godine utvrdilo jedinstvenu Listu koruptivnih krivičnih djela koja se u tužilaštvima zavode pod oznakom KTK, koja će se kao takva u tužilaštvima i evidentirati, te statistički obrađivati čime se značajno otklonila dilema šta to zaista predstavljaju korupcijska krivična djela u BiH krivičnom zakonodavstvu. U maju 2018. godine od strane VSTV-a donesena je nova Lista koruptivnih krivičnih djela, koja je usklađena sa izmjenama Krivičnog zakona Republike Srpske. Naime, godinama je trajala naučna, stručna i društvena debata koja krivična djela su zapravo korupcijska krivična djela, te je odabir krivičnih djela čije trendove se treba pratiti bio otežan i nije bio uporediv od istraživanja do istraživanja, zavisno ko iste provodi. TI BiH je u prethodnim godinama za potrebe praćenja trendova pratio samo glave krivičnih zakona u BiH¹ koje se odnose na djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti, i to upravo iz razloga nepostojanja jedinstvenog stava koja krivična djela normirana krivičnim zakonima u BiH predstavljaju korupcijska.

Dodatna vrijednost ovog Izvještaja u odnosu na izvještaje iz prethodnih godina se ogleda i u činjenici da će se ponuditi pregled i trendova efikasnosti procesuiranja KTK predmeta po pojedinim kantonalnim i okružnim tužilaštvima. Naime do sada se nudio isključivo pregled po entitetskim tužilačkim sistemima, a ne po pojedinačnom tužilaštvu, čime se nije mogla pratiti efikasnost određenog tužilaštva u odnosu na drugi unutar tužilačkog sistema.

¹ Preciznije radi se o krivičnim djelima koja su propisana Krivičnim zakonom BiH (Glava XIX- krivična djela korupcije i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti), Krivičnim zakonom FBiH (Glava XXXI- Krivična djela podmićivanja i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti), Krivičnim zakonom RS (Glava XXVII- Krivična djela protiv službene dužnosti) i Krivičnim zakonom Brčko Distrikta BiH (Glava XXXI- Krivična djela podmićivanja i krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti).

Kao i prethodnih godina, predmet analize procesuiranja korupcijskih krivičnih djela predstavljaju statistički podaci koji su ustupljeni od strane VSTV-a BiH² o radu pravosudnih institucija za 2017. godinu.

Ovaj monitoring izvještaj obuhvata:

- Opis trendova u procesuiranju korupcijskih krivičnih djela s obzirom na ukupan broj prijava u radu tužilaštava;
- Opis trendova u procesuiranju korupcijskih krivičnih djela s obzirom na ukupan broj provedenih istraga;
- Opis trendova u procesuiranju korupcijskih krivičnih djela s obzirom na ukupan broj i podignutih optužnica;
- Opis trendova u broju i strukturi presuda za korupcijska krivična djela; i
- Opisu trendova u kazenoj politici u osuđujućim presudama za korupcijska krivična djela.

Ovaj Izvještaj o procesuiranju korupcije prati i statističke podatke koji ukazuju na stepen efikasnosti organa u procesuiranju korupcijskih krivičnih djela u svim fazama krivičnog postupka. Izvještajem se prate trendovi procesuiranja korupcije od faze zaprimanja prijave da je izvršeno korupcijsko krivično djelo, pokretanja istrage, podizanja optužnice pa do izrečene presude za ova krivična djela. Na ovaj način se na osnovu prikupljenih podataka može doći i do određenih zaključaka o trendovima efikasnosti pojedinačnih pravosudnih organa (u koje pored nadležnih sudova i tužilaštava, možemo ubrojati i tijela za provođenje zakona u BiH), kao i na trendove efikasnosti pravosudnih organa s obzirom na nivo vlasti kojima pripadaju. Može se smatrati da se ovi statistički podaci koriste najvećim dijelom kao pokazatelji efikasnosti rada pravosudnih organa u BiH.

Ovaj Izvještaj djelimično omogućava i praćenje kvaliteta i efektivnosti rada pravosudnih institucija, prvenstveno tužilaštava, kroz statističke pokazatelje o broju osuđujućih, oslobađajućih i odbijajućih presuda, ali i kroz broj rješenja o obustavi postupka, međutim postojeći statistički podaci koji se vode u pravosudnim institucijama ne mogu ukazati na različite druge aspekte rada pravosudnih institucija u procesuiranju korupcijskih krivičnih djela koji govore o kvalitetu i efektivnosti rada. Posebno se ne mogu dobiti statistički podaci o npr. broju i karakteristikama lica koja se procesuiraju, ozbiljnosti djela i težine i kompleksnosti predmeta, posljedica krivičnih djela i prčinjene štete, te poduzetih radnji od strane tužilaštava i sudova u krivičnim postupcima za utvrđivanje odgovornosti za krivična djela. Ovakvi podaci koji ukazuju na kvalitet rada pravosudnih institucija se ne mogu prikupljati iz razloga što ne postoje razvijeni parametri koji će se na taj način zavoditi unutar tužilaštava.

² Rješenje VSTV-a broj 01-07-10-18-32/2017 od 27. februara 2017. godine o odobravanju pristupa statističkim informacijama na zahtjev TI BiH.

Opis trendova u procesuiranju krivičnih djela u odnosu na ukupan broj prijava u radu tužilaštava u Bosni i Hercegovini

Podaci o ukupnom broju prijava u radu u tužilaštvima ukazuje na broj predmeta koji se nalaze u fazi prijave unutar tih pravosudnih institucija. Ukupan broj prijava u radu unutar jednog tužilaštva ili tužilačkog sistema čini broj od ukupno neriješenih predmeta na početku promatrane godine i broja zaprimljenih prijava tokom promatrane godine. U smislu praćenja efikasnosti i opterećenosti rada tužilaštava podaci o trendovima o ukupnom broju prijava u radu sa fokusom na ukupan broj prijava u radu za korupcijska krivična djela mogu ponuditi značajne nalaze koji se mogu koristiti, između ostaloga, u planiranju kadrovskih resursa tužilaštava.

Najveći dio prijava o krivičnom djelu, po pravilu, tužilaštva zaprimaju od strane agencija za provođenje zakona, ali iste mogu zaprimiti i od bilo kojeg drugog fizičkog ili pravnog lica. Prijave o počinjenom krivičnom djelu se mogu zaprimiti i anonimno.

U nastavku su prikazani trendovi ukupnih prijava u radu za sva krivična djela i ukupno prijava u radu za krivična djela korupcije (KTK) za 2017. godinu, kao i podaci za period 2015. i 2016. godina, otkad se vodi statistika po jedinstvenoj listi KTK predmeta, usvojenoj od strane VSTV-a. Podaci su prikazani po tužilačkom sistemu BiH, tužilačkom sistemu FBiH, tužilačkom sistemu RS i tužilačkom sistemu Brčko Distrikta. Nadalje, uzimajući u obzir da preko 90% krivičnih predmeta pokreću tužilaštva tužilačkog sistema FBiH i RS, u ovom Izvještaju će se posebno ukazati na efikasnost u procesuiranju po pojedinim kantonalnim i okružnim tužilaštvima.

Nivo tužilaštva	Ukupno prijava u radu			Ukupno prijava u radu za korupcijska krivična djela (KTK)			Udio prijava za KTK predmete u odnosu na ukupan broj prijava u radu		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Tužilaštvo BiH	1.338	1.539	1.549	200	212	225	14,9%	13,7%	14,5%
Kantonalna tužilaštva ukupno (FBiH)	27.923	23.785	21.286	1.238	1.296	1.066	4,4%	5,4%	5,0%
Okružna tužilaštva ukupno (RS)	12.635	11.178	10.845	395	500	546	3,1%	4,4%	5,0%
Tužilaštvo Brčko Distrikta	370	334	391	21	17	23	5,6%	5,0%	5,8%
Ukupno	42.316	36.836	34.071	1.854	2.025	1.860	4,3%	5,4%	5,4%

Tabela 1: Upporedni prikaz statističkih podataka o broju prijava u radu tužilaštava u BiH i broju prijava u radu za korupcijska krivična djela za period 2015.-2017. godina

Nalazi:

- Tužilaštva u Bosni i Hercegovini su u 2017. godini imala za 19,5 % manje ukupno prijava u radu za sve predmete u odnosu na 2015. godinu, odnosno 7,6% manje u odnosu na 2016. godinu. Tako je u 2017. godini bilo ukupno 34.071 prijava u radu što je za 6.245 prijava manje u odnosu na 2015. godinu kada je bilo ukupno 42.316, odnosno 2.765 prijava u radu manje u odnosu na 2016. godinu. Tužilaštvo BiH i Tužilaštvo Brčko Distrikta su tokom 2017. godine zabilježili određen porast prijava u radu u odnosu na 2015. i 2016. godinu.
- Do najvećeg smanjenja ukupnog broja prijava u radu došlo je u tužilačkom sistemu FBiH i tužilačkom sistemu RS. Naime, tužilaštva u FBiH i RS bilježe konstantan pad ukupnog broja prijava u radu za sva krivična djela u posljednje 3 godine. Tako je u tužilačkom sistemu FBiH u toku 2017. godine zabilježen pad broja prijava u radu za 11,5% u odnosu na 2016. godinu, odnosno čak 23,8% u odnosu na 2015. godinu. Slično tome, u tužilačkom sistemu RS je u toku 2017. godine zabilježen pad broja prijava u radu za čak 14,2% u odnosu na 2015. godinu, odnosno 3% u poređenju sa 2016. godinom.
- Kada je u pitanju ukupan broj prijava za korupcijska krivična djela u cjelokupnom tužilačkom sistemu BiH je došlo do smanjenja broja prijava u radu u toku 2017. godine u odnosu na 2016. godinu, dok je u poređenju sa 2015. godinom taj broj neznatno veći. Tokom 2017. godine je zabilježeno 165 prijava manje (8,2%) za korupcijska krivična djela u odnosu na 2016. godinu, odnosno do povećanja za 6 predmeta u odnosu na 2015. godinu.
- Udio prijava u radu za korupcijska krivična djela u odnosu na ukupan broj prijava u radu za sve predmete je ostao nepromijenjen tokom 2017. godine u odnosu na 2016. godinu (5,4%). Prvenstveni je razlog ovakvog odnosa smanjenje ukupnog broja prijava za sva krivična djela, dok je omjer prijava u radu za krivična djela korupcije i dalje jako nizak, posebno imajući u vidu da se Bosna i Hercegovina smatra zemljom gdje je prisutna visoka stopa korupcije.

Kada se govori o riješenim prijavama koje je zaprimilo tužilaštvo tokom promatranih godina, iste se mogu riješiti tužilačkom odlukom Naredba za provođenje istrage, tužilačkom odlukom Naredba o nesprovođenju istrage, kao i rješanjem prijave na tzv. drugi način.³

Naredbe o nesprovođenju istrage se odnose na događaje koji su tužilaštvima prijavljeni od strane agencija za provođenje zakona, ili drugih fizičkih i pravnih lica, a donose ih nadležni tužioc i kada se na osnovu prikupljenih i dostavljenih dokaza zaključi da ne postoji osnov sumnje

³ Prijave riješene na drugi način podrazumijevaju sve one prijave koje nisu riješene naredbom o pokretanju/nepokretanju istrage odnosno to su prijave riješene ustupanjem drugom tužilaštvu, spajanjem predmeta i sl

da je određena osoba počinila krivično djelo, ili kada se utvrdi da djelo koje se navodi u prijavi ne predstavlja krivično djelo, ili nema obilježja krivičnog djela, i sl. Broj naredbi o nesprovođenju istrage ukazuje na podatke o broju zaprimljenih prijava koje ne predstavljaju kvalitetne prijave i na taj način opterećuju resurse tužilaštava.

Nivo tužilaštva	Ukupno rješениh prijava			Ukupno Naredbi o nepokretanju istrage			Prijave rješene na drugi način			Udio Naredbi o nepokretanju istrage u ukupnom broju rješениh prijava		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Tužilaštvo BiH	103	122	124	49	67	61	18	23	39	47.5%	54.9%	49.1%
Kantonalna tužilaštva ukupno	619	700	577	325	408	313	33	59	49	52.5%	58.2%	54.2%
Okružna tužilaštva ukupno	296	361	398	146	186	240	10	20	47	49.3%	51.5%	60,3%
Tužilaštvo Brčko Distrikta	21	17	23	0	0	0	0	0	0	0%	0%	0%
Ukupno	1.039	1.200	1.122	520	661	614	61	104	135	50%	55%	54,7%

Tabela 2: Uporedni prikaz statističkih podataka o udjelu Naredbi o nepokretanju istrage u odnosu na ukupan broj rješениh prijava pred tužilaštvima u BiH za predmete korupcijskih krivičnih djela za period 2015.-2017. godina

- Na osnovu dostavljenih podataka od strane VSTV-a, vidljivo je da je broj naredbi o nesprovođenju istrage za korupcijska krivična djela smanjen u toku 2017. godine u odnosu na 2016. godinu, ali i povećan u odnosu na 2015. godinu
- Najveći broj naredbi o nesprovođenju istraga za krivična djela korupcije u toku 2017. godine je zabilježen u tužilačkom sistemu FBiH, gdje je doneseno 313 odluka o nesprovođenju istraga, dok u Tužilaštvu BD u posljednje tri godine nije bilo ovakvih odluka.
- Posebno je zabrinjavajuće da je od ukupnog broja rješениh prijava za korupcijska krivična djela u toku 2017. godine njih čak 54,7% (614) rješeno naredbom o nesprovođenju istrage. Trend velikog broja naredbi o nesprovođenju istraga je nastavljen u odnosu na prethodne godine, gdje je 2015. godine 50% (520) prijava rješeno naredbom o nesprovođenju istrage, dok je u 2016. godini taj procenat bio 55% (661).

Visok nivo udjela tužilačkih odluka o nepokretanju istrage u odnosu na ukupan broj rješениh prijava za korupcijska krivična djela pred tužilaštvima u BiH može stvoriti negativnu sliku o radu pravosuđa i smanjiti povjerenje javnosti u rad pravosudnih institucija. Naveću odgovornost za ovako veliki broj naredbi o nepokretanju istrage snose agencije za provođenje zakona i druga lica koja prijavljuju ova krivična djela.

Nekvalitetno pripremljene i neosnovane prijave uveliko utječu na donošenje ogromnog broja naredbi o nepokretanju istrage od strane tužilaštava.

Kantonalno tužilaštvo	Ukupno prijava u radu			Ukupno prijava u radu za korupcijska krivična djela (KTK)			Udio prijava za KTK predmete u odnosu na ukupan broj prijava		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
KT Bihać	3.726	3.171	2.945	171	139	124	4.5%	4.3%	4,2%
KT Orašje	254	244	292	27	21	21	10.6%	8.6%	7,2%
KT Tuzla	5.225	4.985	4.303	328	280	230	6.2%	5.6%	5,3%
KT Zenica	3.753	3.453	3.055	129	122	124	3.4%	3.5%	4,0%
KT Goražde	109	117	92	0	0	5	0%	0%	5,4%
KT Travnik	1.494	1.316	1.319	0	1	2	0%	0.07%	0,15%
KT Mostar	1.430	1.371	1.312	91	113	99	6,3%	8.2%	7,5%
KT Široki Brijeg	397	372	361	34	43	10	8.5%	11.5%	2,7%
KT Sarajevo	11.149	8.336	7.279	428	554	427	3.8%	6.6%	5,8%
KT Livno	386	420	328	30	23	24	7.7%	5,4%	7,3%
Ukupno	27.923	23.785	21.286	1.238	1.296	1.066	4.4%	5.4%	5,0%

Tabela 3: Usporedni prikaz podataka o broju prijava u radu kantonalnih tužilaštava i broju prijava u radu za predmete krivičnih djela korupcije za period 2015.-2017. godina

Nalazi:

- Osim KT Orašje i KT Travnik, sva ostala kantonalna tužilaštva su imala smanjeni broj prijava u radu tokom 2017. u odnosu na 2016. i 2017. godinu, te je kao što je već ranije navedeno, došlo do ukupnog smanjenja od 2.498 prijava u radu tokom 2017. u odnosu na 2016, odnosno smanjenja od čak 6.636 prijava u radu u toku 2017. godine u odnosu na 2015. godinu.
- Kada su u pitanju prijave u radu za korupcijska krivična djela kod KT Zenica i KT Livno je došlo do blagog povećanja broja prijava za krivična djela korupcije. Također, povećanje je zabilježeno i kod KT Goražde i KT Travnik, no treba imati na umu da KT Goražde u toku 2015. i 2016. godine nije imalo niti jednu prijavu za krivično djelo korupcije, dok je KT Travnik imao tek jednu u toku 2016. godine.
- Udio prijava za krivična djela korupcije u ukupnom broju prijava u radu u tužilačkom sistemu FBiH je smanjen sa 5,4% u toku 2016. godine na 5% u toku 2017. godine.
- Najveći pad u broju prijava u radu za krivična djela korupcije je zabilježeno u KT Sarajevo, gdje je smanjen broj prijava za 23% u toku 2017. godine u odnosu na 2016. godinu iako KT Sarajevo i dalje ima najveći broj prijava u radu za sva krivična djela, kod KT Tuzla gdje je zabilježeno smanjenje broja prijava za krivična djela korupcije tokom 2017. godine za 17,9% u odnosu na 2016. godinu i čak 29,9% u odnosu na 2015. godinu, te kod KT u Širokom Brijegu gdje je broj prijava za krivična djela korupcije tokom 2017. godine smanjen za 76,8% u toku 2016. godine, odnosno za 70,6% u odnosu na 2015. godinu.

- Neophodno je da kantonalna tužilaštva zauzmu proaktivan pristup u otkrivanju korupcijskih krivičnih djela, posebno uzimajući u obzir prikrivenu prirodu ovih krivičnih djela i da dodatno iniciraju otkrivanje ovih krivičnih djela od strane agencija za provođenje zakona.

Pojedinačna Okružna javna tužilaštva u RS	Ukupno prijava u radu			Ukupno prijava u radu za korupcijska krivična djela (KTK)			Udio prijava za KTK predmete u odnosu na ukupan broj prijava		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
OJT Banja Luka Posebni odjel	124	96	n/a	40	32	n/a	32,2%	33,3%	n/a
OJT Banja Luka	5.532	5.378	4.245	184	266	251	3,3%	4,9%	5,3%
OJT Bijeljina	1.767	1.535	1.439	54	24	13	3,0%	1,5%	0,9%
OJT Doboј	2.617	1.831	1.509	68	62	47	2,6%	3,3%	3,1%
OJT Trebinje	851	756	817	28	26	22	3,3%	3,4%	2,7%
OJT Istočno Sarajevo	1.733	1.469	1.456	19	26	16	1,1%	1,7%	1,1%
RJT posebno odjeljenje	11	113	249	2	64	166	18,1%	56,6%	66,6%
OJT Prijedor	n/a	n/a	1.130	n/a	n/a	31	n/a	n/a	2,7%
Ukupno	12.635	11.178	10.854	395	500	546	3,1%	4,4%	5,0%

Tabela 4: Uporedni prikaz statističkih podataka o broju prijava u radu okružnih javnih tužilaštava i broju prijava u radu za predmete oznake KTK za period 2015.-2017. godina

Nalazi:

- U tužilačkom sistemu Republike Srpske došlo je do smanjenja ukupnog broja prijava u radu za sva krivična djela na 10.854 u toku 2017. godine u odnosu na 11.178 prijava u radu u toku 2016. godine, odnosno 12.635 prijava u radu u toku 2015. godine.
- Ukupan broj prijava u radu za korupcijska krivična djela u tužilačkom sistemu Republike Srpske je u porastu u posljednje 3 godine. Tokom 2015. godine je zabilježeno 395 prijava u radu, tokom 2016. godine 500, dok je tokom 2017. godine zabilježeno 546 prijava u radu za krivična djela korupcije.
- Zanimljiv je podatak da su sva okružna tužilaštva zabilježila pad broja prijava u radu za krivična djela korupcije tokom 2017. godine. Razlog povećanja ukupnog broja prijava u radu na nivou tužilačkog sistema RS, a s druge strane pada broja prijava po pojedinačnim okružnim javnim tužilaštvima leži u činjenici da je Posebnom odjeljenju za suzbijanje korupcije, organizovanog kriminala i najtežih oblika privrednog kriminala pri Republičkom tužilaštvu Republike Srpske Zakonom o suzbijanju korupcije, organizovanog inajtežih oblika privrednog kriminala data nadležnost nad sprovođenjem istražnih radnji i krivično gonjenje učinilaca krivičnih djela iz člana 13. ovog zakona na cijeloj teritoriji Republike Srpske.

Posmatrajući trendove za sva četiri tužilačka sistema u BiH može se zaključiti **da je primijetan trend smanjenja prijava u radu za sve vrste krivičnih predmeta, kao i smanjenje ukupnog broja prijava u radu za krivična djela korupcije u toku 2017. godine u odnosu na 2016. godinu.** Također, zanimljivo je da je taj trend evidentan kako u posljednje 3 godine, ali i da je kontinuiran od 2012. godine. Iako ukupan broj prijava u radu za korupcijska krivična djela i omjer u odnosu na sva krivična djela raste ili je na istom nivou u odnosu na prethodne godine, taj odnos i dalje nije zadovoljavajući, posebno ako se promatraju ranije godine kada je taj broj bio znatno veći.

Kao što je vidljivo iz prethodno navedenih podataka, ali i drugih istraživanja o radu pravosudnih institucija, može se zaključiti da tužilaštva u BiH i dalje reaktivno pristupaju procesuiranju krivičnih djela korupcije, te da je vidljiv nedostatak proaktivnosti u otkrivanju krivičnih djela korupcije. Obzirom da se korupcijska krivična djela ubrajaju u tzv. „neklasična krivična“ djela, ovakav pristup u otkrivanju i procesuiranju se pokazao kao neefikasan. Analizirajući evidentno smanjenje broja prijava u radu za korupcijska krivična djela nameće se zaključak o neefikasnosti rada agencija za provođenje zakona na otkrivanju ove vrste krivičnih djela, kao i na sve veće nepovjerenje građana u pravosudni sistem da će prijavljivanjem ove vrste krivičnih djela pravosudni sistem adekvatno reagovati.

Opis trendova u procesuiranju krivičnih djela u odnosu na ukupan broj istraga u radu tužilaštava u Bosni i hercegovini

Podaci o ukupnom broju istraga u radu u tužilaštvima ukazuje na stanje i broju predmeta koji se nalaze u fazi istraga unutar tih pravosudnih institucija. Ukupan broj istraga u radu unutar jednog tužilaštva ili tužilačkog sistema čini broj od ukupno neriješenih istraga na početku promatrane godine i broja naređenih istraga tokom promatrane godine. Podaci o broju istraga u radu su posebno značajni za praćenja omjera prijava i istraga, odnosno efikasnosti u procesuiranju istih. Poseban fokus izvještaja je na broju istraga koje se odnose na korupcijska krivična djela kao i praćenje trendova istih.

U nastavku su prikazani trendovi ukupnih istraga u radu za sva krivična djela i ukupno istraga u radu za krivična djela korupcije (oznake KTK) za 2017. godinu. Podaci su, kao i prethodno, prikazani po tužilačkom sistemu BiH, tužilačkom sistemu FBiH, tužilačkom sistemu RS-a i tužilačkom sistemu Brčko Distrikta. Nadalje, uzimajući u obzir da, kako je već ranije navedeno, preko 90% krivičnih predmeta pokreću i procesuiraju tužilaštva tužilačkog sistema FBiH i RS, u ovom izvještaju će se posebno ukazati i efikasnost u procesuiranju po pojedinim kantonalnim i okružnim tužilaštvima.

Nivo tužilaštva	Ukupno istraga u radu			Ukupno istraga u radu za krivična djela korupcije (KTK)			Udio istraga za KTK predmete u odnosu na ukupan broj istraga		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Tužilaštvo BiH	814	896	748	50	54	45	6.1%	6%	6%
Kantonalna tužilaštva ukupno	14.935	13.174	11.915	379	346	350	2.5%	2.6%	2,9%
Okružna tužilaštva ukupno	9.357	8.301	7.305	166	193	159	1.7%%	2.3%	2,1%
Tužilaštvo Brčko Distrikta	478	401	437	39	25	28	8.1%	6.2%	6.4%
Ukupno	25.584	22.772	20.405	634	618	582	2.4%	2.7%	2.8%

Tabela 5: Uporedni prikaz statističkih podataka o broju istraga u radu tužilaštava u BiH i broju istraga u radu za predmete korupcijskih krivičnih djela za period 2015.-2017. godina

- Tužilaštva u Bosni i Hercegovini su tokom 2017. zabilježila 20,3% manje istraga u radu za sva krivična djela u odnosu na 2015. godinu, odnosno 10,4% manje istraga u radu za sva krivična djela u odnosu na 2016. godinu. Preciznije, tokom 2017. godine je zabilježeno ukupno 20.405 istraga u radu, dok je 2015. godine taj broj bio 25.584 a 2016. godine 22.772 istrage u radu. Evidentno je i da se broj ukupnih istraga u radu smanjuje u odnosu na prethodni period, pa je tako npr. u 2011. zabilježeno ukupno 28.849 istraga u radu.
- U toku 2017. godine je samo u Tužilaštvu BD došlo do povećanja ukupnog broja istraga u radu za sva krivična djela, dok je u Tužilaštvu BiH i tužilačkim sistemima entiteta došlo do smanjenja broja istraga u radu u odnosu na 2016. godinu. Također, sva četiri tužilačka sistema su tokom 2017. godine zabilježila pad broja istraga u radu za sva krivična djela u odnosu na 2015. godinu.
- **U tužilaštvima u BiH se smanjuje broj istraga za korupcijska krivična djela,** te je tokom 2017. godine zabilježeno 582 istrage, što je za 5,2% manje u odnosu na 2016. godinu, odnosno 7,6% manje u odnosu na 2015. godinu. Ovo je posebno zabrinjavajuće kada se uporedi sa podatkom da su tužilaštva u BiH tokom 2012⁴. imala 1.464 istraga u radu za krivična djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti, te se broj istraga u radu kontinuirano smanjuje od 2012. godine, što znači da je 2017. došlo do umanjenja od čak 60% u poređenju sa 2012.
- Tokom 2017. godine samo u Tužilaštvu BD i tužilačkom sistemu FBiH zabilježen minimalan porast broja istraga za krivična djela korupcije u odnosu na 2016. godinu, dok su sva četiri tužilačka sistema u BiH zabilježila pad broja istraga u radu za krivična djela korupcije tokom 2017. godine u odnosu na 2015. godinu.

⁴ Vidi više u "Monitoring procesuiranja korupcije pred sudovima i tužilaštvima u Bosni i Hercegovini 2012. i 2013. -Ključni nalazi" dostupno na <https://ti-bih.org/wp-content/uploads/2014/12/Monitoring-procesuiranje-korupcije-2012-2013-Kljucni-nalazi1.pdf>

- Omjer istraga u radu za korupcijska krivična djela u odnosu na broj istraga u radu za sve krivične predmete je i dalje na jako niskom nivou, i u toku 2017. godine on iznosi tek 2,8%. Kao i ranijih godina, samo Tužilaštvo BiH (6%) i Tužilaštvo BD (6,4%) imaju nešto veći omjer istraga u radu za korupcijska krivična djela u odnosu na broj istraga u radu za sve krivične predmete, dok je taj omjer znatno manji u tužilačkim sistemima entiteta i iznosi 2,9% u tužilačkom sistemu FBiH i tek 2% u tužilačkom sistemu RS.

Kada je riječ o rješavanjima istrage, iste mogu biti riješene: podizanjem optužnice, tužilačkom odlukom Naredba o obustavi istrage, kao i rješanjem prijave na drugi način.⁵ Naredba o obustavi istrage je tužilačka odluka koja se donosi u slučaju kada je prethodno u predmetu donijeta Naredba o provođenju istrage. Naredba o obustavi istrage se donosi kada iz prikupljenih dokaza ne proizilazi osnovana sumnja da je osumnjičena osoba počinila krivično djelo, kao i u slučaju smrti osumnječene osobe. Dalje u tekstu su prikazani podaci za broj obustava istraga u odnosu na ukupan broj riješenih istraga.

Nivo tužilaštva	Ukupno riješenih istraga			Ukupno Naredbi o obustavi istrage			Istrage riješene na drugi način			Udio Naredbi o obustavi istrage u ukupnom broju riješenih istraga		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Tužilaštvo BiH	29	32	32	12	24	21	1	1	3	41.3%	75%	65.6%
Kantonalna tužilaštva ukupno	267	214	225	111	77	75	10	0	0	41.5%	35.9%	33.3%
Okružna tužilaštva ukupno	128	143	116	59	91	41	0	15	11	46%	63.6%	35,3 %
Tužilaštvo Brčko Distrikta	29	19	20	16	5	4	0	1	7	55.1%	26.3%	20%
Ukupno	453	408	397	198	197	141	11	17	21	43,7%	48.2%	35.5%

Tabela 6: Uporedni prikaz statističkih podataka o udjelu Naredbi o obustavi istrage u odnosu na ukupan broj riješenih istraga pred tužilaštvima u BiH za predmete korupcijskih krivičnih djela za period 2015.-2017. godina

- Broj tužilačkih odluka koje se odnose na naredbe o obustavi istrage za korupcijska krivična djela je smanjen tokom 2017. godine u odnosu na 2016. i na 2015. godinu. Najveće smanjenje broja naredbi o obustavi istrage je zabilježeno u tužilačkom sistemu Republike Srpske.
- Tokom 2017. godine je pred svim tužilaštvima u BiH od 397 riješenih istraga njih 141 ili 35,5% riješeno naredbama o obustavi istraga.

⁵ Istrage riješene na drugi način podrazumijevaju sve one istrage koje nisu riješene naredbom o obustavi istrage ili podizanjem optužnice, odnosno to su istrage riješene ustupanjem drugom tužilaštvu, spajanjem predmeta i sl

- Ovakav visok procenat tužilačkih odluka o obustavi istraga svakako može uticati negativno na percepciju javnosti o radu tužilaštava, gdje svaka treća naređena istraga završava tužilačkom odlukom o obustavi istrage. Posebno se ističe procenat tužilačkih odluka o obustavi istraga u Tužilaštvu BiH, gdje iznosi čak 65,6% u toku 2017. godine, dok je tokom 2016. godine bio još veći i iznosio 75%.
- Također, zanimljiv je podatak da je konstantno povećanje prakse u posljednje tri godine da se istrage završavaju na tzv. „drugi način“, odnosno rješenjima o ustupanju slučajeva drugom tužilaštvu, spajanjem predmeta i sl.

Kantonalno tužilaštvo	Ukupno istraga u radu			Ukupno istraga u radu za krivična djela korupcije (KTK)			Udio istraga za KTK predmete u odnosu na ukupan broj istraga		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
KT Bihać	2.244	1.805	1.769	78	55	51	3.4%	3%	2.8%
KT Orašje	255	248	268	21	15	14	8.2%	6.0%	5.2%
KT Tuzla	3.252	2.892	2.589	115	67	78	3.5%	2.3%	3%
KT Zenica	2.579	2.436	2.177	50	43	58	1.9%	1.7%	2.6%
KT Goražde	96	95	80	0	0	4	0%	0%	5%
KT Travnik	1.684	1.339	1.360	3	5	2	0.1%	0.3%	0.1%
KT Mostar	1.131	984	957	28	44	35	2.4%	4.4%	3.6%
KT Široki Brijeg	418	334	381	27	20	11	6.4%	5.9%	2.8%
KT Sarajevo	2.958	2.684	2.069	49	82	85	1.6%	3.0%	4.1%
KT Livno	318	357	265	8	15	12	2.5%	4.2%	4.5%
Ukupno	14.935	13.174	11.915	379	346	350	2.5%	2.6%	2.9%

Tabela 7: Upporedni prikaz statističkih podataka o broju istraga u radu kantonalnih tužilaštava i broju istraga u radu za predmete oznake KTK za period 2015.-2017. godina

- Većina kantonalnih tužilaštava imaju smanjenje broja istraga u radu za sve krivične predmete u 2017. godini u odnosu na 2016., osim u KT Livno, KT Orašje, KT Travnik i KT Široki Brijeg koji su zabilježili blago povećanje ukupnog broja istraga u radu.
- Tokom 2017. godine u FBiH je došlo do smanjenja ukupnog broja istraga za 1.259 predmeta ili manje za 9,6% u odnosu na 2016. godinu, odnosno za 3.020 (20,3%) istraga manje u toku 2017. godine u odnosu na 2015. godinu.
- Kada su u pitanju istrage za krivična djela korupcije, u tužilačkom sistemu FBiH je zabilježen blagi porast broja pokrenutih istraga tokom 2017. godine za 1,2% u odnosu na 2016. godinu, dok je zabilježen pad broja pokrenutih istraga za korupcijska krivična djela od 8,2% u odnosu na 2015. godinu.
- Od pojedinačnih tužilaštava u tužilačkom sistemu FBiH KT Tuzla, KT Zenica, KT Goražde i KT Sarajevo su imali povećanje broja pokrenutih istraga za korupcijska krivična djela, dok je ostalih 6 kantonalnih tužilaštava zabilježilo pad broja istraga za korupcijska krivična djela. Kada je u pitanju odnos broja istraga za korupcijska krivična djela u toku 2017. godine u odnosu na 2015. godinu, kantonalna tužilaštva u Zenici,

Sarajevu, Gorazdu i Livnu su zabilježila povećanje broja istraga, dok je u ostalim zabilježen pad.

- Zanimljivo je napomenuti da je KT Gorazde u toku 2017. godine pokrenulo ukupno 4 istrage za korupcijska krivična djela, što su jedine istrage u proteklih 3 godine, obzirom da u toku 2015. i 2016. godine nije bila pokrenuta niti jedna istraga za korupcijska krivična djela u ovom tužilaštvu.

Pojedinačna Okružna javna tužilaštva u RS	Ukupno istraga u radu			Ukupno istraga u radu za korupcijska krivična djela (KTK)			Udio istraga za KTK predmete u odnosu na ukupan broj istraga		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
OJT Banja Luka Posebni odjel	50	45	n/a	10	8	n/a	20%	17.7%	n/a
OJT Banja Luka	4.593	4.367	3.115	48	92	59	1%	2.1%	1.8%
OJT Bijeljina	1.208	1.075	1.007	41	28	19	3.3%	2.6%	1.8%
OJT Doboј	1.851	1.274	1.077	48	35	31	2.5%	2.7%	2.8%
OJT Trebinje	550	587	497	13	13	13	2.3%	2.2%	2.6%
OJT Istočno Sarajevo	1.090	909	754	4	10	11	0.3%	1.1%	1.4%
RJT posebno odjeljenje	15	44	83	2	7	20	13.3%	15.9%	24%
OJT Prijedor	n/a	n/a	772	n/a	n/a	6	n/a	n/a	0.7%
Ukupno	9.357	8.301	7.305	166	193	159	1.7%	2.3%	2,1%

Tabela 8: Uporedni prikaz statističkih podataka o broju istraga u radu okružnih tužilaštava i broju istraga u radu za predmete korupcijskih krivičnih djela za period 2015.-2017. godina

- I u tužilačkom sistemu RS došlo je do značajnog smanjenja ukupnog broja istraga za sva krivična djela, te je tako tokom 2017. godine zabilježeno za 22% manje istraga u odnosu na 2015. godinu, odnosno 12% u odnosu na 2016. godinu.
- Kada su u pitanju istrage za korupcijska krivična djela, tokom 2017. godine je došlo do smanjenja ovog broja, kako u odnosu na 2016. godinu (17,7%), tako i u odnosu na 2015. godinu (14,3%).

Posmatrajući ukupan broj istraga u radu za korupcijska krivična djela može se zaključiti da je tokom 2017. godine došlo do smanjenja broja istraga u radu za korupcijska krivična djela poredeći sa 2016. i 2015. godinom. Posebno je zabilježen značajan pad broja istraga za korupcijska krivična djela u tužilačkom sistemu Republike Srpske od čak 15,6% u odnosu na 2016. godinu, kao i Tužilaštvu BiH gdje je zabilježen pad broja istraga u radu za krivična djela korupcije u toku 2017. godine u odnosu na 2016. godinu za 16,7%.

Ono što posebno zabrinjava jeste kontinuirani pad broja istraga, a posebno novonaređenih za korupcijska krivična djela u odnosu na prethodne godine od kada TI BiH prati trendove u efikasnosti procesuiranja korupcijskih krivičnih djela. Ovakvi podaci ukazuju da je procesuiranje korupcijskih krivičnih djela i dalje nedostatno.

Opis trendova u procesuiranju krivičnih djela u odnosu na ukupan broj podignutih optužnica u tužilaštvima u Bosni i Hercegovini

Nivo tužilaštva	Ukupno podignutih optužnica			Ukupno podignutih optužnica za krivična djela korupcije (KTK)			Udio podignutih optužnica za KTK predmete u odnosu na ukupan broj podignutih optužnica		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Tužilaštvo BiH	182	171	168	16	7	8	8.7%	4%	4.7%
Kantonalna tužilaštva ukupno	9.824	8.709	8.122	146	122	139	1.4%	1.4%	1.7%
Okružna tužilaštva ukupno	5.108	4.457	3.957	69	51	68	1.3%	1.1%	1.7%
Tužilaštvo Brčko Distrikta	295	234	263	13	14	16	4.4%	5.9%	6%
Ukupno	15.409	13.570	12.510	244	194	231	1.5%	1.4%	1.8%

Tabela 9: Usporedni prikaz statističkih podataka o broju podignutih optužnica koja su podigla tužilaštva u BiH, te broju podignutih optužnica za korupcijska krivična djela

- Tužilaštva u Bosni i Hercegovini su značajno smanjila ukupan broj podignutih optužnica za sva krivična djela u 2017. u odnosu na 2015. i 2016. godinu. Preciznije, tokom 2017. tužilaštva u BiH su podigla 2.899 (18,9%) optužnica manje u odnosu na 2015., odnosno 1.060 (12%) optužnica manje u odnosu na 2016. godinu.
- Kada je u pitanju broj optužnica za korupcijska krivična djela, tokom 2017. godine je došlo do povećanja broja podignutih optužnica u odnosu na 2016. godinu, dok je u odnosu na 2015. godinu zabilježen pad ovog broja u ukupnom zbiru podignutih optužnica u svim tužilaštvima u BiH.
- Promatrajući omjere podignutih optužnica za korupcijska krivična djela u odnosu na ukupan broj podignutih optužnica, zabilježen je određeni napredak (1,8% u odnosu na 1,4% i 1,5% u 2016. i 2015. godini). Jedan od razloga povećanja omjera jeste i smanjenje broja podignutih optužnica u odnosu na prethodne dvije godine. Međutim, odnos podignutih optužnica za korupcijska krivična djela i dalje je na jako niskom nivou.

Kantonalno tužilaštvo	Ukupno podignutih optužnica			Ukupno podignutih optužnica za korupcijska krivična djela (KTK)			Udio podignutih opt. za KTK predmete u odnosu na ukupan broj podignutih opt.		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
KT Bihać	1.662	1.340	1.333	21	14	14	1.2%	1%	1%
KT Orašje	152	155	179	5	6	4	3.2%	3.8%	2.2%
KT Tuzla	2.434	2.079	1.930	77	31	48	3.1%	1.4%	2.4%
KT Zenica	1.829	1.679	1.510	22	19	35	1.2%	1.1%	2.3%
KT Goražde	87	83	69	0	0	0	0%	0%	0%
KT Travnik	1.286	994	996	0	3	1	0%	0.3%	0.1%
KT Mostar	674	595	639	8	13	8	1.1%	2.1%	1.2%
KT Široki Brijeg	226	209	225	5	9	4	2.2%	4.3%	1.7%
KT Sarajevo	1.200	1.260	1.020	5	18	19	0.4%	1.4%	1.8%
KT Livno	274	315	221	3	9	6	1.1%	2.9%	1.8%
Ukupno	9.824	8.709	8.122	146	122	139	1.4%	1.4%	1.7%

Tabela 10.: Uporedni prikaz statističkih podataka o broju podignutih optužnica koja su podigla kantonalna tužilaštva, te broju podignutih optužnica za korupcijska krivična djela za period 2015-2017

- Kantonalna tužilaštva su također značajno smanjila broj podignutih optužnica za sva krivična djela u 2017. godini. Tokom 2017. godine je podignuto 587 (6,8%) optužnica za sva krivična djela manje u odnosu na 2016. godinu, odnosno čak 1.702 (17,4%) manje u odnosu na 2015. godinu.
- Kada je u pitanju broj optužnica za korupcijska krivična djela, tokom 2017. godine je došlo do blagog povećanja broja podignutih optužnica u odnosu na 2016. godinu, ali je taj broj i dalje manji u odnosu na 2015. godinu.
- KT Goražde ni u jednoj promatranoj godini nije podiglo niti jednu optužnicu za korupcijska krivična djela
- Najveći porast broja podignutih optužnica za krivična djela korupcije su zabilježena u KT Zenica (sa 19 optužnica u toku 2016. na 35 optužnica u toku 2017. godine) i KT Tuzla (sa 31 optužnica u toku 2016. na 48 optužnica u toku 2017. godine).
- Najveći pad u broju podignutih optužnica u toku 2017. godine u odnosu na 2016. godinu je zabilježen u KT Mostar (sa 13 u 2016. na 8 u 2017. godini), KT Široki Brijeg (sa 9 u 2016. na 4 u 2017. godini) i KT Livno (sa 9 u 2016. na 6 u 2017. godini).
- Posebno je zabrinjavajuća činjenica da ukupan omjer podignutih optužnica za korupcijska krivična djela u odnosu na ukupan broj podignutih optužnica za sva krivična djela u tužilačkom sistemu FBiH je tek 1.7% u 2017. godini, dok je u toku 2015. i 2016. godine taj udio bio ispod 1.5%.

Pojedinačna Okružna javna tužilaštva u RS	Ukupno podignutih optužnica			Ukupno podignutih optužnica za korupcijska krivična djela (KTK)			Udio podignutih opt. za KTK predmete u odnosu na ukupan broj podignutih opt.		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
OJT Banja Luka Posebni odjel	14	3	n/a	5	1	n/a	35%	33%	n/a
OJT Banja Luka	2.338	2.217	1.752	20	26	19	0.8%	1.1%	1%
OJT Bijeljina	816	655	574	22	8	8	2.6%	1.2%	1.3%
OJT Doboј	1.002	789	786	17	12	23	1.6%	1.5%	2.9%
OJT Trebinje	341	323	282	3	0	1	0.8%	0%	0.3%
OJT Istočno Sarajevo	595	464	389	1	4	2	0.2%	0.8%	0.5%
RJT posebno odjeljenje	2	6	22	1	0	10	50%	0%	45.4%
OJT Prijedor	n/a	n/a	152	n/a	n/a	5	n/a	n/a	3.2%
Ukupno	5.108	4.457	3.957	69	51	68	1.3%	1.1%	1.7%

Tabela 11.: Uporedni prikaz statističkih podataka o broju podignutih optužnica koja su podigla okružna javna tužilaštva, te broju podignutih optužnica za korupcijska krivična djela

- I tužilaštva u tužilačkom sistemu RS su zabilježila značajno smanjenje broja podignutih optužnica za sva krivična djela u 2017. godini u odnosu na 2015. i 2016. godinu. Tokom 2017. godine je podignuto 1.151 (22,6%) optužnica manje u odnosu na 2015. godinu, odnosno 500 (11,3%) optužnica manje u odnosu na 2016. godinu.
- Broj podignutih optužnica za krivična djela korupcije tokom 2017. godine je porastao u odnosu na 2016. godinu i nalazi se na nivou rezultata iz 2015. godine. Međutim, 68 podignutih optužnica za krivična djela korupcije u tužilačkom sistemu RS predstavlja jako loš rezultat.
- Udio optužnica za krivična djela korupcije u ukupnom broju optužnica za sva krivična djela u toku 2017. godine je porastao na 1,7% u odnosu na tek 1.1% tokom 2016. godine. Međutim, razlog ovog povećanja leži i u činjenici da je smanjen ukupan broj podignutih optužnica za sva krivična djela u tužilačkom sistemu RS.

Broj podignutih optužnica za sva krivična djela je u kontinuiranom padu već nekoliko godina. Ovi podaci mogu biti zabrinjavajući, posebno uzimajući u obzir da se ljudski i materijalni kapaciteti tužilaštava kontinuirano jačaju. Posebno zabrinjava mali broj podignutih optužnica za korupcijska krivična djela. Omjer podignutih optužnica za korupcijska krivična djela u odnosu na broj podignutih optužnica za sva krivična djela na sva četiri nivoa iznosi tek 1.8%.

Opis trendova u broju i strukturi presuda za korupcijska krivična djela u Bosni i Hercegovini

Kvalitet rada tužilaštava u Bosni i Hercegovini se ogleda prvenstveno u strukturi i vrstama sudskih odluka koje su donesene po pokrenutom krivičnom postupku, odnosno po podignutim optužnicama. Cilj podizanja optužnice od strane tužilaštva jeste da, s obzirom na to da je u toj fazi krivičnog postupka izvjesna osnovana sumnja da je krivično djelo učinjeno, nadležni sud donese osuđujuću presudu. Sudska odluka u krivičnom postupku u ovom promatranom kontekstu su *rješenja o obustavi krivičnog postupka, odbijajuća presuda, oslobađajuća presuda i osuđujuća presuda*. Očekivani cilj tužilaštava, ali i šire društvene zajednice je da se nakon što sud potvrdi osnovanost optužnice, donese što veći omjer osuđujućih presuda, a posebno s obzirom na to da se smatra da se u prethodnim fazama krivičnog postupka potvrdila osnovanost sumnje da je učinjeno krivično djelo i ko je učinilac takvog krivičnog djela. Posebna zainteresovanost stručne, ali i šire društvene zajednice, jeste da kvalitet rada tužilaštava, odnosno adekvatan omjer osuđujućih presuda naspram drugih sudskih odluka za korupcijska krivična djela bude visok.

S tim u vezi, u nastavku je prikazan broj donesenih rješenja o obustavi postupka, broj odbijajućih presuda, broj oslobađajućih presuda i broj osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela. Ovakve sudske odluke su prikazane i za period 2015-2017. godina. Poseban osvrt je dat na omjer osuđujućih presuda u odnosu na ukupan broj donesenih sudskih odluka. Nadalje, uzimajući u obzir da, kako je već ranije navedeno, preko 90% krivičnih predmeta pokreću i procesuiraju tužilaštva iz tužilačkog sistema RS i FBiH, u ovom Izvještaju će se posebno ukazati i na podatke o vrstama sudskih odluka za korupcijska krivična djela po pojedinim kantonalnim i okružnim javnim tužilaštvima.

Nivo tužilaštva	Rješenje o obustavi postupka			Odbijajuće presude			Oslobađajuće presude			Osuđujuće presude			Ukupno			Omjer osuđujućih presuda u odnosu na ukupan broj donesenih sudskih odluka		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Tužilaštvo BiH	0	0	0	0	0	0	2	4	1	8	13	6	10	17	7	80%	76.4%	85,7%
Kantonalna tužilaštva ukupno	1	1	5	1	3	2	4	9	19	50	77	88	55	90	114	90.9%	85.5%	77.1%
Okružna tužilaštva ukupno	1	1	3	0	0	0	3	4	6	23	46	53	27	51	62	85.1%	90.1%	85.4%
Tužilaštvo Brčko Distrikta	0	0	0	0	0	0	4	3	2	8	13	9	12	16	11	66.6%	81.2%	81.8%
Ukupno	2	2	8	1	3	2	13	20	28	89	149	156	105	174	194	85.5%	85.6%	80.4%

Tabela 12.: Uporedni prikaz statističkih podataka o vrstama i broju presuda koje su donijeli sudovi u BiH za korupcijska krivična djela koja su pokrenula tužilaštva u BiH za period 2015-2017

- U Bosni i Hercegovini je tokom 2017. godine doneseno ukupno 194 sudske odluke u predmetima korupcijskih krivičnih djela. To je povećanje za 20 sudskih odluka u odnosu na 2016. godinu, odnosno 90 sudskih odluka u odnosu na 2015. godinu.
- Kada je u pitanju omjer osuđujućih presuda u odnosu na ukupan broj sudskih odluka u 2017. godini ovaj omjer iznosi 80,4% osuđujućih presuda u odnosu na ukupan broj sudskih odluka. Na osnovu podataka dostavljenih od strane VSTV-a vidljivo je da je procenat osuđujućih presuda u odnosu na ukupan broj sudskih odluka u padu sa 85.5% u 2015 i 85.6% u 2016. godini.
- Tokom 2017. godine je doneseno ukupno 194 sudske odluke za korupcijska krivična djela, od čega je 8 rješenja o obustavi postupka, 2 odbijajuće presude, 28 oslobađajućih i 156 osuđujućih presuda.
- Kada je u pitanju poređenje sa prethodnim godinama, u 2015. godini je doneseno ukupno 105 sudskih odluka, od čega su 2 rješenja o obustavi postupka, 1 odbijajuća presuda, 13 oslobađajućih presuda i 89 osuđujućih presuda, dok je u toku 2016. godine doneseno ukupno 149 sudskih odluka, od čega su 2 rješenja o obustavi postupka, 3 odbijajuće presude, 20 oslobađajućih presuda i 149 osuđujućih presuda.

Kada se posmatraju ostvareni rezultati i kvalitet rada tužilaštava u BiH koji se odnose na omjer osuđujućih presuda u odnosu na ostale sudske odluke, može se reći da su procenti relativno visoki, iako su u padu u toku 2017. godine u odnosu na dvije prethodne. Također, tokom 2017. godine je došlo i do povećanja broja osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela u odnosu na prethodne godine, ali i do povećanja broja Rješenja o obustavi postupka, kao i broja oslobađajućih presuda. Broj oslobađajućih presuda za korupcijska krivična djela je u stalnom porastu od 2015. godne. Naime, tokom 2015. godine je zabilježeno 13 oslobađajućih presuda, tokom 2016. godine 20, a tokom 2017. godine 28 oslobađajućih presuda za korupcijska krivična djela. Iako su omjeri osuđujućih u odnosu na ostale sudske odluke visoki, treba imati na umu da se u BiH procesuiraju uglavnom „niska korupcija“, te da skoro pa i nema osuđujućih presuda za velike korupcijske afere.

Opis trendova u vrsti i strukturi osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela u Bosni i Hercegovini

Uzimajući u obzir da su zapriječene kazne za korupcijska krivična djela u krivičnim zakonima u BiH znatno oštrije u odnosu na druga krivična djela, kao i činjenicu da je opšta percepcija da je kaznena politika generalno blaga, u sklopu izvještaja ista je analizirana za predmetna krivična djela. Praksa sudskih instanci u vezi sa krivično pravnim reagovanjem na kriminalitet je često predmet interesovanja, kako javnosti koja je najčešće upoznata sa istom putem medijskih obavještenja, tako vrlo često i od strane naučne i stručne javnosti.

S obzirom na često vrlo nedostajuće sveobuhvatne podatke o kaznenoj politici za korupcijska krivična djela, posebno u smislu kontinuiranih trendova, TI BiH smatra posebno značajnim da se prateći trendove i za ove podatke, široj stručnoj i društvenoj javnosti analiziraju i predoče ovi rezultate.

S tim u vezi, za četiri tužilačka sistema su analizirane sve vrste osuđujućih presuda koje su izrečene pred nadležnim sudovima u Bosni i Hercegovini.

Nivo tužilaštva	Novčana kazna			Uslovna osuda			Zatvorska kazna		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Tužilaštvo BiH	1	0	0	5	7	2	2	6	4
Kantonalna tužilaštva ukupno	0	2	2	37	58	60	13	17	26
Okružna tužilaštva ukupno	4	5	8	8	29	35	11	12	10
Tužilaštvo Brčko Distrikta	1	1	0	7	8	6	0	4	3
Ukupno	6	8	10	57	102	103	26	39	43

Tabela 13: Vrste osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela u BiH za period 2015-2017

- Na nivou cjelokupnog pravosudnog sistema, u toku 2017 godine je doneseno ukupno 156 osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela što predstavlja loš rezultat uzimajući u obzir sveprisutnost korupcije u Bosni i Hercegovini.
- U poređenju sa prethodnim godinama, treba naglasiti da je došlo do povećanja broja osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela. Tokom 2015. godine je zabilježeno ukupno 89 osuđujućih presuda, dok je tokom 2016. godine taj broj bio 149.
- Na nivou cjelokupnog pravosudnog sistema u 2017. godini je doneseno ukupno 43 presude sa krivično pravnom sankcijom kazne zatvora, ili 27,5% naspram svih osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela. Ovakav podatak predstavlja vrlo loš rezultat uzimajući u obzir da su zapriječene kazne za veliki broj korupcijskih krivičnih djela i do 10 godina zatvora.

- Kada poredimo rezultate sa prethodnim godinama, tokom 2015. godine je doneseno ukupno 26 presuda sa krivično pravnom sankcijom kazne zatvora, što iznosi 29,2% naspram svih osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela, dok je u toku 2016. godine doneseno ukupno 39 presuda sa krivično pravnom sankcijom zatvora, što iznosi 26,1% od ukupnog broja osuđujućih presuda.
- Na nivou cjelokupnog pravosudnog sistema je tokom 2017. godine za korupcijska krivična djela donesen najveći broj uslovnih presuda, i to 103 presude te vrste što predstavlja čak 65,6% u odnosu na ukupan broj osuđujućih presuda. Također, na cjelokupnom pravosudnom sistemu je doneseno i 10 novčanih kazni za korupcijska krivična djela tokom 2017. godine.
- Kada su u pitanju podaci iz ranijih godina, rezultati pokazuju da je tokom 2015. godine doneseno čak 57 uslovnih osuda, što iznosi 64% od ukupnog broja osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela, dok su 2016. godine donesene 102 uslovne osude, što u odnosu na sve ostale osuđujuće presude iznosi čak 68,4%.

Kantonalno tužilaštvo	Novčana kazna			Uslovna osuda			Zatvorska kazna		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
KT Bihać	0	0	0	10	10	2	2	4	7
KT Orašje	0	0	1	2	1	3	0	1	0
KT Tuzla	0	1	1	12	25	25	5	5	5
KT Zenica	0	0	0	3	10	15	1	6	6
KT Goražde	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KT Travnik	0	0	0	0	0	1	0	0	0
KT Mostar	0	1	0	3	3	4	0	0	0
KT Široki Brijeg	0	0	0	4	2	1	1	1	3
KT Sarajevo	0	0	0	0	3	6	1	0	5
KT Livno	0	0	0	3	4	3	3	0	0
Ukupno	0	2	2	37	58	60	13	17	26

Tabela 14: Vrste osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela u tužilačkom sistemu FBiH za period 2015-2017

- U predmetima u kojima su postupala tužilaštva u tužilačkom sistemu FBiH tokom 2017. godine sudovi su donijeli ukupno 88 osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela. Kada govorimo o kaznama zatvora, tokom 2017. godine je od ukupnog broja presuda doneseno 26 kazni zatvora, što iznosi 29,5% od ukupnog broja osuđujućih presuda. Najveći broj presuda su uslovne presude i one iznose ukupno 68,1% od ukupnog broja osuđujućih presuda.
- U poređenju sa prethodnim godinama, tokom 2016. godine na nivou FBiH je doneseno ukupno 77 osuđujućih presuda od čega je 22% kazni zatvora i čak 75,3% uslovnih osuda, dok je u toku 2015. godine doneseno ukupno 50 osuđujućih presuda, od čega je 26% kazni zatvora i čak 74% uslovnih osuda.
- Zanimljivo je napomenuti da u predmetima po kojima je postupalo KT u Goraždu u toku prethodne 3 godine sud nije dionio niti jednu osuđujuću presudu za korupcijska

krivična djela. Razlog za ovako loše rezultate leži u činjenici da KT Goražde u prethodne 3 godine nije podiglo niti jednu optužnicu za korupcijska krivična djela, dok su u toku 2017. godine pokrenute tek 4 istrage za korupcijska krivična djela. S druge strane u predmetima po kojima je postupalo KT u Travniku u prethodne 3 godine sudovi su donijeli tek jednu uslovnu osudu za korupcijska krivična djela.

- Također, tokom 2017. godine sudovi u predmetima u kojima je postupalo 5 tužilaštava u tužilačkom sistemu FBiH nisu donijeli niti jednu osuđujuću presudu za korupcijsko krivično djelo sa kaznom zatvora. Najveći broj presuda sa kaznom zatvora za korupcijska krivična djela je doneseno u KT u Bihaću gdje je bilo 7 presuda, zatim u KT u Zenici gdje je bilo 6 presuda, te u KT Tuzla i KT Sarajevo gdje je doneseno po 5 presuda sa kaznom zatvora.

Pojedinačna Okružna javna tužilaštva u RS	Novčana kazna			Uslovna osuda			Zatvorska kazna		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
OJT Banja Luka Posebni odjel	1	0	n/a	0	0	n/a	3	1	n/a
OJT Banja Luka	2	3	3	0	10	15	0	1	3
OJT Bijeljina	1	1	0	2	9	7	0	2	3
OJT Doboј	0	0	2	6	10	7	5	4	2
OJT Trebinje	0	1	0	0	0	1	3	3	0
OJT Istočno Sarajevo	0	0	0	0	0	1	0	0	0
RJT posebno odjeljenje	0	0	3	0	0	2	0	1	1
OJT Prijedor	n/a	n/a	0	n/a	n/a	2	n/a	n/a	1
Ukupno	4	5	8	8	29	35	11	12	10

Tabela 15: Vrste osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela u tužilačkom sistemu RS za period 2015-2017

- U predmetima u kojima su postupala tužilaštva u tužilačkom sistemu RS tokom 2017. godine sudovi su donijeli ukupno 53 osuđujuće presude za korupcijska krivična djela. Kada govorimo o kaznama zatvora, tokom 2017. godine je od ukupnog broja presuda doneseno 10 kazni zatvora, što iznosi 18,8% od ukupnog broja osuđujućih presuda. Najveći broj presuda su uslovne presude i one iznose ukupno 66% od ukupnog broja osuđujućih presuda.
- U poređenju sa prethodnim godinama, tokom 2016. godine na nivou RS sudovi su donijeli ukupno 46 osuđujućih presuda od čega je 26% kazni zatvora i čak 63% uslovnih osuda, dok je u toku 2015. godine doneseno ukupno 23 osuđujuće presude, od čega je 47,8% kazni zatvora i čak 34,7% uslovnih osuda.
- Zanimljivo je napomenuti da sud u predmetima po kojima je postupalo OJT u Istočnom sarajevu u prethodne 3 godine nije donio niti jednu osuđujuću presudu sa kaznom zatvora, te je u prethodne 3 godine donesena samo jedna uslovna osuda.

Zaključak

Na osnovu statističkih podataka o procesuiranju krivičnih djela korupcije u BiH može se zaključiti da ni tokom 2017. godine nisu ostvareni zadovoljavajući rezultati. Negativni trendovi su primjetni u vidu smanjenja prijava u radu za krivična djela korupcije i broja istraga u radu, dok je došlo do određenog povećanja broja podignutih optužnica i broja presuda za krivična djela korupcije. Također, primjetan je veliki broj naredbi o neprovođenju istraga (koji čini skoro 54% ukupnog broja riješenih prijava u radu), kao i veliki procenat naredbi o obustavi istrage (koji iznosi 35,5% od ukupnog broja riješenih istraga) za krivična djela korupcije.

Analizirajući sve pokazatelje u procesuiranju krivičnih djela korupcije tokom 2017. godine, te upoređujući ih sa prethodnim godinama, može se doći do sljedećih zaključaka:

- Posmatrajući sva četiri tužilačka sistema u BiH, tužilaštva su u 2017. godini imala za 18,4 % manje ukupno prijava u radu za sve predmete u odnosu na 2015. godinu, odnosno 6,3% manje u odnosu na 2016. godinu.
- Tokom 2017. godine je došlo do smanjenja ukupnog broja prijava za korupcijska krivična djela u cjelokupnom tužilačkom sistemu BiH u odnosu na 2017. godinu, dok je odnos prijava u radu za korupcijska krivična djela u ukupnom zbiru prijava u radu ostao nepromijenjen, i iznosi 5,4%.
- Broj tužilačkih odluka Naredba o nesprovođenju istrage za krivična djela korupcije je smanjen u toku 2017. godine u odnosu na 2016., dok je zabilježen određeni porast u odnosu na 2015. godinu
- Posebno je zabrinjavajuće da je od ukupnog broja riješenih prijava za korupcijska krivična djela u toku 2017. godine njih čak 53,8% (614) riješeno naredbom o nesprovođenju istrage. Trend velikog broja naredbi o nesprovođenju istraga je nastavljen u odnosu na prethodne godine, gdje je 2015. godine 50% (520) prijava riješeno naredbom o nesprovođenju istrage, dok je u 2016. godini taj procenat bio 55% (661).
- **U tužilaštvima u BiH se smanjuje broj istraga za korupcijska krivična djela,** te je tokom 2017. godine zabilježeno 586 istraga, što je za 5,2% manje u odnosu na 2016. godinu, odnosno 7,6% manje u odnosu na 2015. godinu.
- Kada je u pitanju broj optužnica za korupcijska krivična djela, tokom 2017. godine je došlo do povećanja broja podignutih optužnica u odnosu na 2016. godinu, dok je u odnosu na 2015. godinu zabilježen pad ovog broja u ukupnom zbiru podignutih optužnica u svim tužilaštvima u BiH.
- U Bosni i Hercegovini je tokom 2017. godine doneseno ukupno 194 sudske odluke u predmetima korupcijskih krivičnih djela. To je povećanje za 20 sudskih odluka u odnosu na 2016. godinu, odnosno 90 sudskih odluka u odnosu na 2015. godinu.
- Kada je u pitanju omjer osuđujućih presuda u odnosu na ukupan broj sudskih odluka u 2017. godini ovaj omjer iznosi 80,4% osuđujućih presuda u odnosu na ukupan broj sudskih odluka. Na osnovu podataka dostavljenih od strane VSTV-a vidljivo je da je procenat osuđujućih presuda u odnosu na ukupan broj sudskih odluka u padu sa 85.5% u 2015 i 85.6% u 2016. godini.

- Na nivou cjelokupnog pravosudnog sistema, u toku 2017 godine je doneseno ukupno 156 osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela što predstavlja loš rezultat uzimajući u obzir sveprisutnost korupcije u Bosni i Hercegovini.
- Na nivou cjelokupnog pravosudnog sistema u 2017. godini je doneseno ukupno 43 presude sa krivično pravnom sankcijom kazne zatvora, ili 27,5% naspram svih osuđujućih presuda za korupcijska krivična djela. Ovakav podatak predstavlja vrlo loš rezultat uzimajući u obzir da su zapriječene kazne za veliki broj korupcijskih krivičnih djela i do 10 godina zatvora.
- Na nivou cjelokupnog pravosudnog sistema je tokom 2017. godine za korupcijska krivična djela donesen najveći broj uslovnih presuda, i to 103 presude te vrste što predstavlja čak 65,6% u odnosu na ukupan broj osuđujućih presuda.